

PRIROČNIK

ZA PODPORO POSEBNIM SKUPINAM ŠTUDENTOV

NA FAKULTETI ZA UPORABNE DRUŽBENE ŠTUDIJE

Nova Gorica, 2023

Kolofon

Priročnik za podporo posebnim skupinam študentov na Fakulteti za uporabne družbene študije

Izdala: Fakulteta za uporabne družbene študije, Karierni center FUDŠ

Avtorici: Andreja Slejko Rojc in Ana Mohorč

Lektorica: Natali Vuk Birsa

Člani delovne skupine: izr. prof. dr. Petra Kleindienst, doc. dr. Tjaša Stepišnik Perdih, doc. dr. Janja Mikulan, Natali Vuk Birsa, Andreja Slejko Rojc

Oblikovanje: Domen Tivadar in Neža Božič

Publikacija je na voljo na spletnem naslovu:

<https://www.fuds.si/sl/studenti/karierni-center/>

Informacije daje Karierni center:

tel. 064 231 788

elektronska pošta: karierni.center@fuds.si

Nova Gorica, 2023

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VISOKO ŠOLSTVO,
ZNANOST IN INOVACIJE

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Kazalo

Uvodna beseda	1
1. Odsevi raznolikosti med študenti	2
1.1. Študenti s posebnimi potrebami	2
1.2. Študenti v stiski, ki lahko negativno vpliva na duševno zdravje	5
1.3. Študenti, ki so podvrženi nasilju, ki pomeni poseg v telesno in psihično integriteto osebe (nasilje v družini, spolno nasilje, spolno nadlegovanje, ustrahovanje ali trpinčenje ipd.)	6
1.4. Študenti s skrbstvenimi obveznostmi (to lahko vključuje skrb za otroke, bolne ali starejše starše, invalide ali druge družinske člane)	8
1.5. Študenti, ki so redno zaposleni (kot je npr. redna služba)	10
1.6. Študenti kategorizirani športniki in trenerji, ki jim je priznan poseben status	12
1.7. Študenti priznani umetniki in kulturniki, ki jim je priznan poseben status	13
1.8. Študenti, ki se udeležujejo (področnih) mednarodnih tekmovanj in jim je priznan poseben status	15
1.9. Druge netradicionalne skupine študentov	16
2. Podporni programi in storitve	18
2.1. Individualno karierno svetovanje	18
2.2. Dogodki Kariernega centra	19
2.3. Osebni stik in pomoč predavateljev	21
2.4. Osebni stik in pomoč strokovnih sodelavcev fakultete	22
2.5. Study+ paket	23
2.6. Koordinator za študente s posebnimi potrebami	23
2.7. Tutorski sistem	24
2.8. Medsebojna pomoč študentov	25
3. Priporočila za delo s študenti posebnih skupin	27
3. 1. Izboljšanje podpore posebnim skupinam študentov.	27
3.2. Usposabljanje zaposlenih	29
3.3. Izboljšati ozaveščanje študentov in zaposlenih	30
3.4. Sprotno obveščanje o različnih oblikah pomoči na ustreznih spletnih mestih in družbenih omrežjih ter na dogodkih fakultete	31
3.5. Priporočila za ravnanje v okviru pedagoškega procesa	32
3.6. Vzpostavitev mreže posameznikov, ki imajo izkušnje in znanje s študenti posebnih skupin	33
4. Zaključne besede	34

Uvodna beseda

Predstavljamo vam “Priročnik za podporo posebnim skupinam študentov na Fakulteti za uporabne družbene študije”, ki je plod skupnih prizadevanj v okviru projekta “Krepitev podpore posebnim skupinam študentov (S4S)”. Projekt (S4S) je odgovor na nenehno spreminjajoče se potrebe sodobnega visokošolskega izobraževanja. V svetu, kjer raznolikost postaja vse izrazitejša, se srečujemo z izzivi, ki zahtevajo inovativne pristope v pedagoškem procesu ter podpori študentom z različnimi potrebami. Prepričani smo, da je enak dostop do kakovostnega izobraževanja osnovna pravica vsakega posameznika, zato smo se odločili temu vprašanju nameniti posebno pozornost. Priročnik, ki ga imate pred seboj, predstavlja celovit vpogled v naša prizadevanja za vzpostavitev inkluzivnega izobraževalnega okolja. Skozi raziskave, analize in prakse, ki smo jih razvili v okviru projekta (S4S), želimo zagotoviti ustrezne smernice za prepoznavanje posebnih skupin študentov ter jim omogočiti potrebno podporo na njihovi akademski poti.

Priročnik o pomenu prepoznavanja posebnih skupin študentov in zagotavljanju ustrezne podpore, ki ga predstavljamo, je v prvi vrsti namenjen sodelavcem Fakultete za uporabne družbene študije. Njegova vsebina pa je vsekakor primerna tudi za študente in širši krog posameznikov in institucij, ki so vpeti v visokošolsko okolje ter si prizadevajo za ustvarjanje inkluzivnega in uspešnega izobraževalnega prostora.

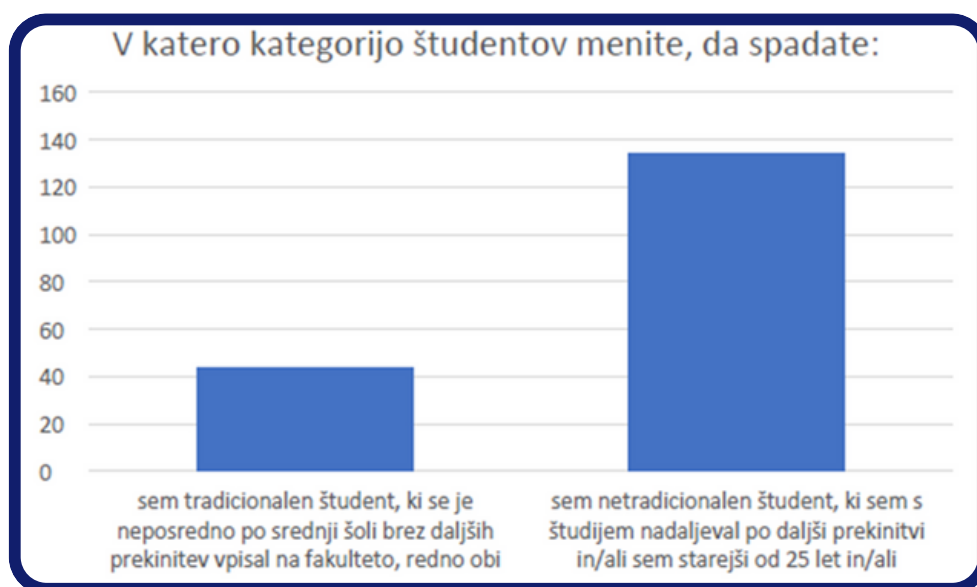
Priročnik je zasnovan kot vir praktičnih smernic, strokovnih spoznanj in operativnih strategij, ki bodo različnim deležnikom v visokošolskem okolju omogočili boljše razumevanje, prepoznavanje in podporo študentom s specifičnimi potrebami.

Andreja Slejko Rojc,
vodja projekta »Krepitev podpore posebnim skupinam študentov (S4S)«

1. Odsevi raznolikosti med študenti

Študenti posebnih skupin predstavljajo dragocen in raznolik del visokošolskega okolja. Gre za posameznike, ki se soočajo z edinstvenimi izzivi, bodisi zaradi fizičnih, čustvenih, kognitivnih ali drugih specifičnih potreb. Vključujejo ljudi s posebnimi potrebami, kroničnimi zdravstvenimi težavami, različnimi oblikami invalidnosti, kulturnimi ali jezikovnimi razlikami ter drugimi individualnimi značilnostmi.

Na FUDŠ imamo po rezultatih ankete z naslovom “Razumevanje in sprejemanje drugačnosti ter pomen enakopravne obravnave študentov”, ki smo jo opravili v okviru projekta (S4S) in na katero je odgovorilo kar 180 študentov, večji delež netradicionalnih študentov, kar predstavlja kar 134 anketirancev (74,4 %). Nasproti temu je bilo tradicionalnih študentov v anketi le 44 (24,4 %).

Med študente posebnih skupin se uvrščajo:

1.1. Študenti s posebnimi potrebami

Študenti s posebnimi potrebami so skupina študentov, ki se soočajo z določenimi fizičnimi, kognitivnimi, senzoričnimi, čustvenimi, vedenjskimi ali razvojnimi težavami, ki jim preprečujejo, da bi v celoti sodelovali v študijskem procesu in izpolnjevali svoje študijske obveznosti. Ti študenti potrebujejo dodatno podporo in prilagoditve, ki jim omogočajo uspešno vključevanje v izobraževanje. Da bi se zagotovila enaka dostopnost izobraževanja, študenti s posebnimi potrebami pridobijo poseben status, ki upošteva njihove specifične potrebe in omogoča ustrezen pristop k njihovem študijskemu procesu.

V skladu z Zakonom o visokem šolstvu so študenti s posebnimi potrebami:

- slepi in slabovidni študenti oziroma študenti z okvaro vidne funkcije,
- gluhi in naglušni študenti,
- študenti z govorno-jezikovnimi motnjami,
- študenti s primanjkljaji na posameznih področjih učenja,
- gibalno ovirani študenti,
- dolgotrajno bolni študenti,
- študenti z motnjami avtističnega spektra ter
- študenti s psihosocialnimi težavami.
-

Vsak študent s posebnimi potrebami ima svoje individualne potrebe in zahteve, zato je pristop k njihovi podpori prilagojen posamezniku. Najpogostejše ovire, ki jih imajo študenti s posebnimi potrebami, so:

Fizične ovire se nanašajo na študente, ki imajo gibalne težave ali so invalidni. To lahko vključuje študente z omejenim gibanjem ali invalidnostmi zgornjih ali spodnjih okončin, cerebralno paralizo ali drugimi motnjami, ki otežujejo gibanje. Ti študenti potrebujejo prilagoditve, kot so dostopne poti, dvigala, posebni pripomočki ali pomoč pri prenašanju gradiva.

Senzorične ovire imajo lahko študenti z okvaro sluha, slepoto ali slabovidnostjo. Ti potrebujejo posebne prilagoditve, da bi imeli enak dostop do informacij. Prilagoditve za te študente vključujejo:

- študenti z okvaro sluha potrebujejo tolmače za znakovni jezik, podnapise in prevode avdio gradiv in tehnične pripomočke, kot so slušni aparati, ojačevalniki zvoka ali indukcijske zanke.
- slabovidni ali slepi študenti potrebujejo bralce in zapisovalce za pomoč pri branju in pisanju gradiv ter izpolnjevanju nalog, tehnične pripomočke, kot so bralniki zaslona, povečevalna orodja, elektronski brajevi vrstici in druge tehnološke rešitve ter prilagojeno gradivo.

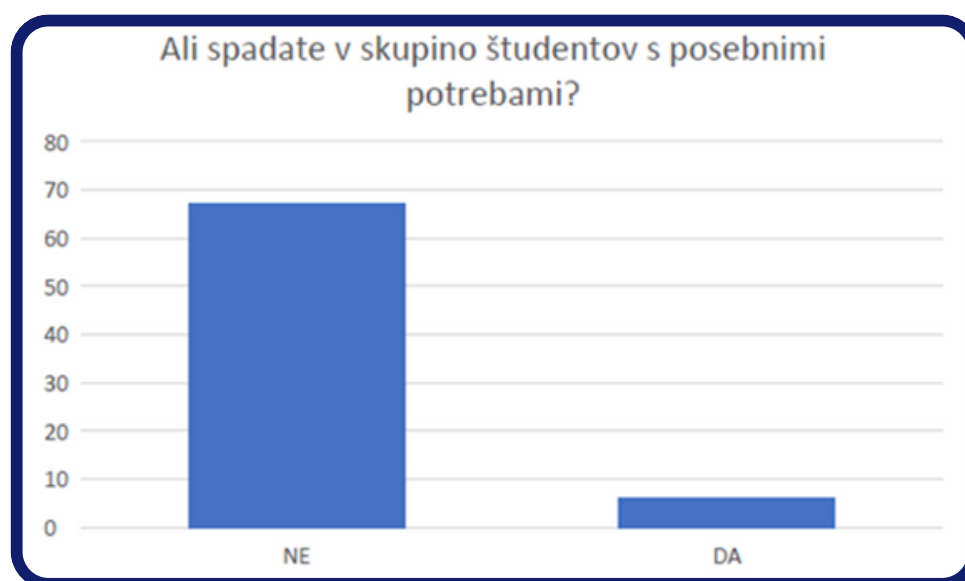
Kognitivne ovire se osredotočajo na študente s kognitivnimi težavami ali razvojnimi motnjami, kot so avtizem, Downov sindrom, disleksija ali motnje pozornosti s hiperaktivnostjo (ADHD). Ti študenti se soočajo s težavami pri obdelavi informacij, koncentraciji, spominu, učenju, branju, pisanju in komunikaciji. Za zagotavljanje enakih možnosti jim je treba omogočiti prilagoditve, kot so prilagojeni učni načrti,

dodatna podpora učiteljev, uporaba vizualnih pripomočkov, dodatni čas za opravljanje izpitov in uporaba posebnih učnih metod.

Vedenjske težave se navezujejo na študente, ki se soočajo z izzivi pri obvladovanju jeze, agresivnosti, hiperaktivnosti ali impulzivnosti. Takšne težave lahko vplivajo na njihovo sposobnost učenja in socialnega vključevanja. Ti študenti potrebujejo posebne pristope in podporo za uspešno vključevanje v šolsko okolje. Prilagoditve za študente z vedenjskimi težavami vključujejo: vzpostavljanje pozitivnega okolja, individualne načrte ravnanja, izboljšanje socialnih veščin in treninge obvladovanja jeze ter podporo strokovnih služb.

Čustvene težave se pojavljajo pri študentih zaradi različnih dejavnikov, ki vplivajo na njihovo čustveno stanje in počutje. Te težave se lahko izražajo na različne načine in imajo lahko različne vzroke. Nekateri pogosti primeri čustvenih težav vključujejo anksioznost, depresijo, somatske težave, kot so glavoboli in bolečine v trebuhu, pomanjkanje motivacije ali slaba uspešnost pri študiju. Ti študenti potrebujejo dodatno podporo in svetovanje s strani strokovnih služb, prilagoditev študija in treninge za obvladovanje stresa.

Med anketiranimi študenti je bilo 6 oziroma 3,3 % študentov, ki so se identificirali kot študentje s posebnimi potrebami. 67 študentov (37,2 %) pa je navedlo, da ne spadajo v to skupino.

1.2. Študenti v stiski, ki lahko negativno vpliva na duševno zdravje

Študenti v stiski se soočajo z različnimi težavami, izzivi ali stresnimi situacijami, ki lahko negativno vplivajo na njihovo duševno zdravje. Te stiske se lahko razlikujejo v intenzivnosti, trajanju in vzrokih. Ključno je razumeti, da je vsak posameznik edinstven in da se lahko stiske izrazijo na različne načine. Težave lahko izvirajo iz šolskega okolja, osebnih izkušenj, družinskih težav, medosebnih odnosov ali drugih dejavnikov. Med najpogostejše vzroke, ki vodijo v duševno stisko, spadajo:

Tesnoba in stres: študentsko življenje je lahko polno pritiskov, kot so visoka pričakovanja glede študijskih rezultatov, preobremenjenost s študijskimi obveznostmi, izpiti in roki. Ta stres lahko vodi do občutkov tesnobe, napetosti, depresije, pomanjkanja motivacije, izgorelosti ali drugih duševnih težav.

Depresija: je pogosta duševna težava med študenti. Občutki žalosti, brezupa, pomanjkanje energije, izguba zanimanja za stvari, ki so jim bile nekoč všeč, težave s koncentracijo in motnje spanja so lahko značilni simptomi depresije. Prisotnost depresije lahko pomembno vpliva na študentovo sposobnost opravljanja nalog, socialno interakcijo in splošno počutje.

Osamljenost in izolacija: nekateri študenti se lahko počutijo osamljene ali izolirane zaradi težav pri navezovanju stikov, prilagajanju novemu okolju ali pomanjkanju podpore iz družinskega ali socialnega okolja. Socialna izolacija lahko negativno vpliva na njihovo samopodobo, samozavest in splošno dobro počutje.

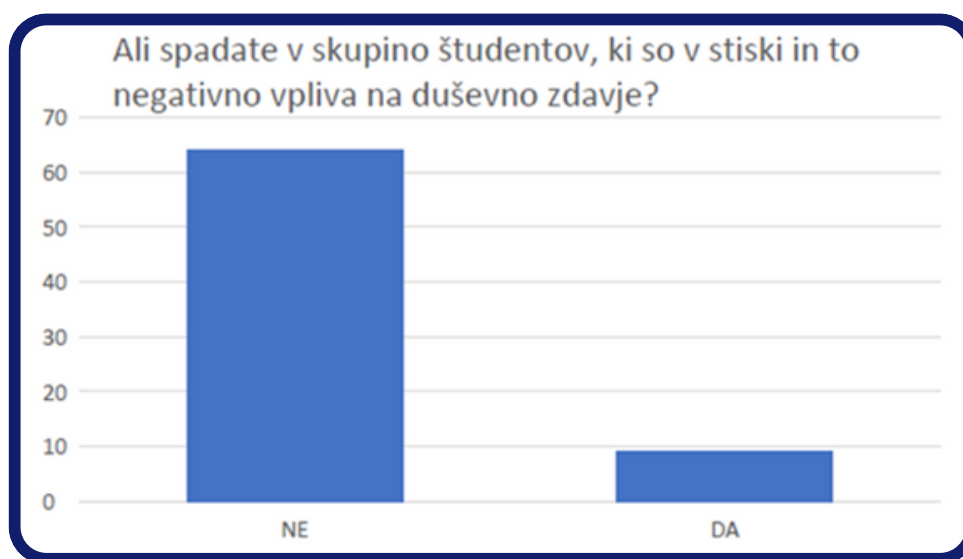
Težave z zasvojenostjo: nekateri študenti se soočajo z zasvojenostjo, kot so zasvojenost z alkoholom, drogami, igricami ali drugimi škodljivimi vedenji. Zasvojenost lahko poslabša duševno zdravje, povzroči težave pri študiju, medosebnih odnosih in celotnem življenju študenta.

Finančne težave: študenti se pogosto srečujejo z izzivi v zvezi s finančno stabilnostjo, kot so visoke šolnine, stroški bivanja in drugi življenjski stroški. Takšne težave lahko povzročijo tudi stres, tesnobo in občutke nemoči ter vplivajo na njihovo sposobnost koncentracije in učenja.

Družinske težave: študenti lahko doživljajo družinske težave zaradi smrti ljubljene osebe, ločitve staršev ali zlorabe. Ta lahko povzroči žalost, jezo in občutek osamljenosti.

Ko gre za študente v stiski, je ključnega pomena: prepoznati znake stiske, zagotoviti podporo in ustrezno pomoč, kot je poslušanje, usmerjanje k strokovnim službam ter pomoč pri iskanju virov in strategij za obvladovanje stiske. Pomembno je tudi ustvariti okolje, ki spodbuja varnost, empatijo in razumevanje ter spodbujati študente k skrbi zase in izvajanju preventivnih ukrepov za ohranjanje duševnega zdravja.

V sklopu ankete, ki smo jo izvedli na naši fakulteti, je na vprašanje »Ali spadate v skupino študentov, ki so v stiski in to negativno vpliva na duševno zdravje?« pritrnilno odgovorilo 9 študentov, kar je 5 % vseh anketiranih študentov.

1.3. Študenti, ki so podvrženi nasilju, ki pomeni poseg v telesno in psihično integriteto osebe (nasilje v družini, spolno nasilje, spolno nadlegovanje, ustrahovanje ali trpinčenje ipd.)

Študenti, ki so podvrženi nasilju, se lahko znajdejo v različnih situacijah, kjer so tarče telesnega, psihičnega, spolnega ali socialnega nasilja. Nasilje nad študenti se lahko pojavlja na različnih ravneh in v različnih oblikah. Spodaj je podrobnejši opisi najpogostejših oblik nasilja, s katerimi se lahko srečujejo študenti:

Fizično nasilje vključuje fizične napade, kot so udarci, brcanje, ščipanje, davljenje, zalezovanje ali grožnje, ki povzročajo fizično škodo. Takšna oblike nasilja lahko povzročijo bolečino, strah in občutek ogroženosti pri študentih. Fizično nasilje lahko privede tudi do telesnih poškodb, bolečine in pusti trajne posledice tako fizično kot tudi psihično.

Psihično nasilje je oblika nasilja, pri kateri se uporablja verbalna ali neverbalna komunikacija. Pri študentih se lahko psihično nasilje izrazi skozi žalitve, poniževanje,

ustrahovanje, grožnje, izsiljevanje, širjenje govoric ali posmehovanje. Takšne oblike nasilja lahko povzročijo občutek ponižanja, nelagodja in vodijo v duševne težave.

Spolno nasilje je oblika nasilja, pri kateri se uporabljajo prisila, grožnje ali fizična sila za doseganje spolnih dejanj brez privolitve posameznika. To se lahko izrazi skozi posilstvo, spolne zlorabe, spolno nadlegovanje, prisilo v spolne odnose ali druge oblike spolnega nasilja. Študenti, ki so žrtve spolnega nasilja, se pogosto soočajo s čustvenimi in psihološkimi posledicami, kot so posttravmatska stresna motnja (PTSD), tesnoba, depresija, samomorilne misli, zmanjšanje samospoštovanja ter težave v medosebnih in intimnih odnosih.

Spolno nadlegovanje je vrsta nasilja, pri kateri se uporablja neželeno spolno vedenje, komentarji ali pripovedovanje, ki ustvarja neprijetno, ponižujoče ali ustrahovalno okolje za žrtev. Pri študentih se spolno nadlegovanje lahko izrazi skozi neprimerna dotikanja, opazovanje, komentarje, zahteve za spolne usluge ali druge oblike neprimernega vedenja. Študenti, ki so žrtve spolnega nadlegovanja, se lahko soočajo s čustvenimi posledicami, kot so občutki sramu, jeze, strahu, zmanjšane samozavesti, anksioznosti in depresije. Poleg tega lahko spolno nadlegovanje vpliva tudi na njihovo koncentracijo, motivacijo in učni uspeh.

Spletno nadlegovanje je namerno in ponavljajoče se nadlegovanje, poniževanje ali zaničevanje posameznika preko spleta, kot so socialna omrežja, spletni forumi, klepetalnice in drugi spletni kanali. Pri spletnem nadlegovanju se uporabljajo sovražne besede, žalitve, grožnje ali drugo škodljivo vedenje. Takšna oblika nasilja lahko povzroči resne posledice za študente, vključno z duševno stisko, zmanjšano samozavestjo, socialno izolacijo, depresijo in anksioznostjo.

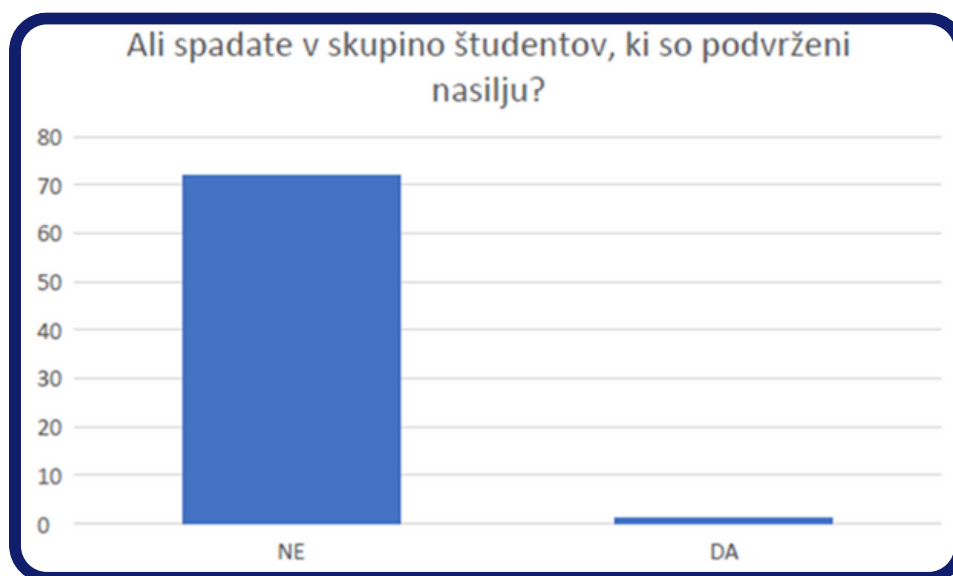
Ekonomsko nasilje je oblika nasilja, pri kateri se uporablja nadzor, omejevanje finančnih sredstev, nadzor nad denarjem, prisiljevanje v finančno odvisnost, uničevanje premoženja ali druge oblike ekonomskega izkoriščanja. Študenti, ki doživljajo tako nasilje, se lahko soočajo z omejenim dostopom do finančnih sredstev, težavami pri izpolnjevanju svojih osnovnih potreb, odvisnostjo od nasilne osebe in pomanjkanjem možnosti za samostojnost ter finančno stabilnost.

Družinsko nasilje je vsaka oblika nasilja, ki se pojavlja znotraj družinskega okolja med partnerji, starši, otroki ali drugimi družinskimi člani. Vključuje različne oblike nasilja, kot so fizično nasilje, spolno nasilje, ekonomsko nasilje ali psihično nasilje. Družinsko nasilje lahko povzroči hude fizične, čustvene in psihične posledice ter negativno vpliva na dobrobit in varnost vseh vpletenih.

Za zagotavljanje varnosti in podpore študentom, ki doživljajo različne oblike nasilja, je ključno, da se nasilje prepozna in ustrezno ukrepa. To vključuje vzpostavljanje varnih okolij, izobraževanje o preprečevanju in ozaveščanje o škodljivih učinkih nasilja, spodbujanje empatije in medsebojnega spoštovanja ter nudenje podpore žrtvam, kot so svetovanje, mentorstvo, psihološka pomoč ter učenje ustreznih veščin za obvladovanje in preprečevanje nasilja.

V okviru ankete, ki smo jo izvedli na naši fakulteti, smo zastavili vprašanje: »Ali spadate v skupino študentov, ki so v stiski in to negativno vpliva na duševno zdravje?«. Pritrdilno je odgovorilo 9 študentov, kar predstavlja 5 % vseh anketiranih študentov, medtem ko je negativno odgovorilo 64 študentov, kar predstavlja 35 % vseh anketiranih študentov.

V anketi smo vprašali študente, ali se identificirajo kot del skupine, ki je izpostavljena nasilju. 72 študentov (40 %) je odgovorilo z "ne", 1 študent (0,6 %) pa je navedel, da se uvršča v to kategorijo. Preostali študentje se niso opredelili.

1.4. Študenti s skrbstvenimi obveznostmi (to lahko vključuje skrb za otroke, bolne ali starejše starše, invalide ali druge družinske člane)

Študenti s skrbstvenimi obveznostmi so posamezniki, ki prevzemajo odgovornost in skrb za druge družinske člane, kot so otroci, bolni ali starejši starši, invalidi ali drugi družinski člani, ki potrebujejo posebno nego ali podporo. Ti študenti se soočajo s specifičnimi izzivi in imajo določene potrebe, ki se lahko razlikujejo od drugih študentov. Nekateri pomembnejši dejavniki, s katerimi se lahko soočajo študenti s skrbstvenimi obveznostmi, so:

Časovni pritisk: skrb za družinske člane zahteva veliko časa in predanosti. Študenti s skrbstvenimi obveznostmi morajo usklajevati študijske obveznosti z zagotavljanjem oskrbe in podpore družinskim članom. To lahko vodi v pomanjkanje časa za študij, slabo udeležbo na predavanjih in slabe študijske rezultate ter ocene.

Finančni pritisk: študenti pogosto niso sposobni delati poln delovni čas, zato imajo omejen dostop do sredstev. To lahko oteži pokrivanje stroškov šolanja, bivanja in drugih življenjskih stroškov. Lahko nastanejo tudi dodatni stroški, povezani z zdravstveno oskrbo, varstvom otrok, posebnimi potrebami ali drugimi skrbstvenimi obveznostmi.

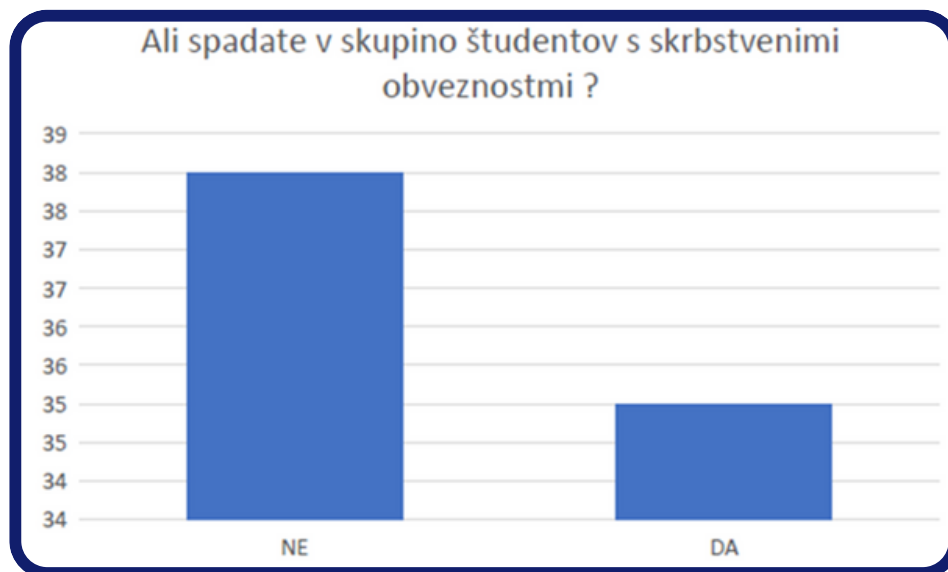
Emocionalna obremenitev: skrb za družinske člane, ki imajo posebne potrebe ali zdravstvene težave, lahko prinese veliko emocionalno obremenitev. Študenti s skrbstvenimi obveznostmi se lahko soočajo z občutki skrbi, stresa, izčrpanosti, krivde, žalosti ali obupa.

Izgorelost: nenehna skrb za druge, pomanjkanje časa zase, izguba osebnih interesov ali hobijev ter občutek preobremenjenosti lahko vodijo v izgorelost, ki negativno vpliva na študentovo dobro počutje in uspeh.

Pomanjkanje podpore: študenti s skrbstvenimi obveznostmi se včasih lahko počutijo osamljene ali imajo pomanjkanje podpore in razumevanja v svojem okolju. Lahko se soočajo s pomanjkanjem družinske ali zunanje pomoči pri opravljanju skrbstvenih nalog, kar lahko vpliva na njihovo dobrobit in sposobnost uspešnega vključevanja v študijski proces.

Pričakovanja glede izobraževanja in vključevanja študentov s skrbstvenimi obveznostmi v študijski proces vključujejo prilagodljivost urnikov in študijskih aktivnosti za usklajevanje družinskih obveznosti, podporo, mentorstvo in svetovanje pri organizaciji študija in družinskih odgovornosti, enostaven dostop do informacij ter podporo in povezovanje s skupnostjo študentov s skrbstvenimi obveznostmi.

V naši anketi smo spraševali študente, ali spadajo v skupino študentov s skrbstvenimi obveznostmi. Rezultati so pokazali, da je odgovor precej izenačen. 38 študentov (21 %) se je opredelilo, da nimajo skrbstvenih obveznosti, medtem ko je 35 študentov (19 %) odgovorilo, da jih ima. Preostali študenti so ostali neopredeljeni.

1.5. Študenti, ki so redno zaposleni (kot je npr. redna služba)

Študenti, ki so redno zaposleni, so tisti, ki hkrati opravljajo študijske obveznosti in delajo za plačilo. Ti študenti se soočajo z edinstvenimi izzivi in potrebami, saj morajo usklajevati svoje delovne obveznosti s študijem in drugimi obveznostmi. Redno zaposleni študenti se pogosto srečujejo s/z:

Časovnim pritiskom: redno zaposleni študenti se pogosto srečujejo s časovnim pritiskom, saj morajo usklajevati svoj delovni čas s študijskimi obveznostmi, kar lahko privede do pomanjkanja časa za izpolnjevanje študijskih obveznosti, udeležbo na predavanjih in pripravo na izpite. Za uspešno obvladovanje časovnega pritiska je pomembno dobro načrtovanje, postavljanje prioritet, organizacija dela in vzpostavljanje ravnotežja med delovnim časom in študijskimi obveznostmi.

Fizično in čustveno utrujenostjo: zaposlitev ob študiju zahteva dodatno energijo in trud. Redno zaposleni študenti se soočajo s povečano utrujenostjo zaradi napornega urnika, daljšega delovnega dneva ali opravljanja več nalog hkrati. Pomanjkanje spanja, povečan stres in visoka obremenitev lahko povzročijo fizično izčrpanost in vplivajo na splošno počutje študenta. Za obvladovanje fizične in čustvene utrujenosti je ključno skrbeti za uravnoteženo prehrano, reden spanec, telesno aktivnost in obvladovanje stresa ter si vzeti čas za počitek in sprostitev.

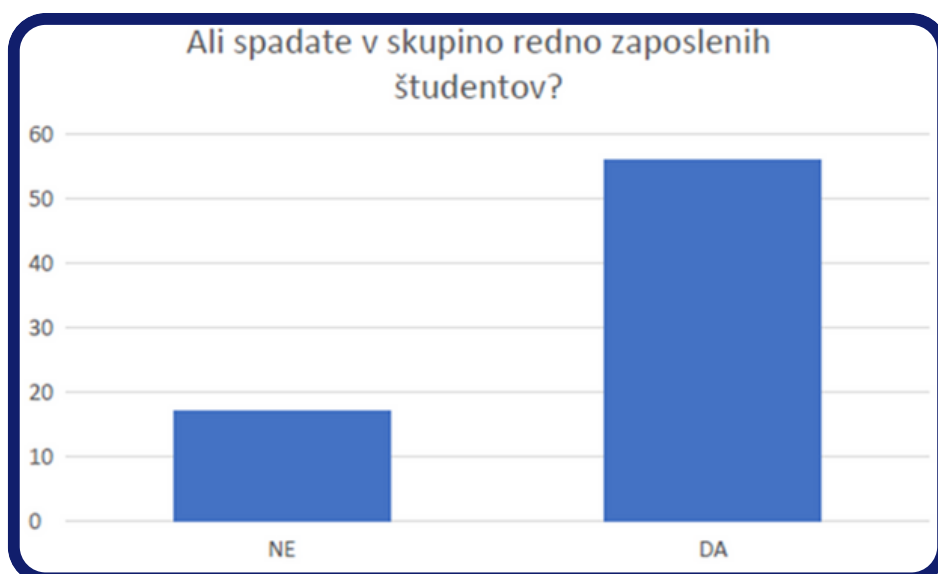
Pomanjkanjem prostega časa: študenti, ki so redno zaposleni, imajo lahko omejen prosti čas. Zaradi kombinacije dela in študija je njihov čas omejen, kar lahko omejuje možnosti za sprostitev, hobije, druženje s prijatelji in izpolnjevanje drugih osebnih interesov. Za zmanjšanje pomanjkanja prostega časa je pomembno dobro načrtovanje in organizacija časa, postavljanje prioritet, iskanje priložnosti za sprostitev in vzdrževanje zdravega ravnovesja med delom, študijem ter osebnim življenjem.

Omejenimi priložnosti za študijske dejavnosti: delovne obveznosti lahko študentom omejujejo možnost za udeležbo na dodatnih študijskih dejavnostih, kot so raziskovalno delo, prakse, mednarodne izmenjave ali udeležba na dogodkih. Študenti se lahko počutijo ovirane pri širjenju svojega znanja, pridobivanju izkušenj izven učilnice in izpopolnjevanju svojih veščin, zato je pomembno, da si dobro organizirajo čas in postavijo prioritete.

Stresom zaradi preobremenjenosti: redno zaposleni študenti se pogosto soočajo s stresom zaradi preobremenjenosti. Usklajevanje delovnih obveznosti, študija, izpitov, domačih nalog in drugih obveznosti lahko povzroči visoko stopnjo stresa, ki negativno vpliva na duševno zdravje in splošno počutje študenta. Za nadzorovanje stresa je pomembno uporabiti učinkovite tehnike upravljanja stresa. Prav tako je ključno vzeti si čas za sprostitev, telesno aktivnost, socialno interakcijo in skrb za duševno zdravje.

Redno zaposleni študenti imajo specifična pričakovanja glede izobraževanja in vključevanja v študijski proces. Njihova situacija zahteva prilagajanje urnika, dostop do virov, prilagojene študijske obveznosti, podporo in mentorstvo ter priznavanje izkušenj. S prilagodljivostjo in organizacijo lahko uspešno združujejo delo in študij ter dosežejo izobraževalne cilje.

V anketi smo študente naše fakultete vprašali, ali spadajo v skupino redno zaposlenih študentov. Med prejetimi odgovori smo ugotovili, da je 56 študentov (31 %) redno zaposlenih, medtem ko 17 študentov (9 %) nima redne službe. Preostali študenti se niso opredelili glede svojega zaposlitvenega statusa.

1.6. Študenti kategorizirani športniki in trenerji, ki jim je priznan poseben status

Kategorizirani športniki in trenerji so študenti, ki se aktivno ukvarjajo s športom na višji ravni in jim je priznan poseben status zaradi njihovih športnih dosežkov ali vloge kot trenerja. Ti študenti se srečujejo s specifičnimi potrebami in izzivi, ki izhajajo iz kombinacije športnih in študijskih obveznosti. Med pomembnejše izzive, s katerimi se soočajo, spadajo:

Usklajevanje športnih in študijskih obveznosti: kategorizirani športniki in trenerji se morajo uspešno prilagoditi zahtevam in urnikom tako svojega športa kot tudi študija. To lahko vključuje težave pri usklajevanju treningov, tekmovanj, priprav na izpite, predavanj in drugih šolskih obveznosti.

Pomanjkanje časa: intenzivni urniki športnih aktivnosti lahko pustijo študentom kategoriziranim športnikom in trenerjem malo prostega časa. To lahko vpliva na njihovo sposobnost sprostitve, osebnega razvoja in socialnega življenja.

Visok pritisk in stres: kombinacija visokih pričakovanj v športu in študiju lahko privede do povečanega pritiska in stresa. Športni rezultati, ocene, izpiti in pričakovanja trenerjev ter profesorjev lahko ustvarijo visoko stopnjo stresa, ki zahteva učinkovite strategije obvladovanja.

Pogosta potovanja: športniki, ki se udeležujejo tekmovanj, lahko pogosto potujejo, kar lahko vpliva na njihovo prisotnost na predavanjih, sodelovanje v skupinskih projektih in vključevanje v študentsko skupnost.

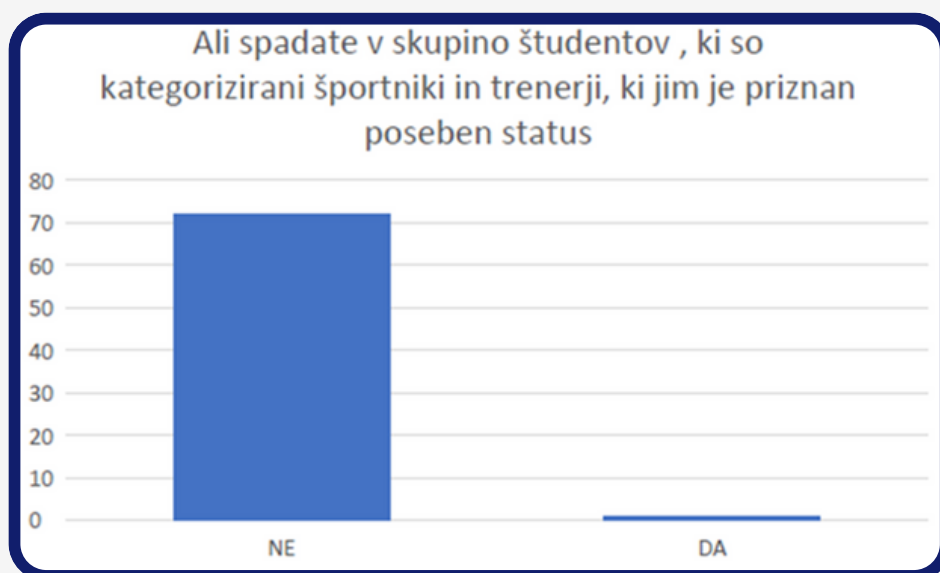
Fizične poškodbe: športniki so izpostavljeni tveganju za poškodbe, kar lahko privede do omejitve njihove športne aktivnosti in vpliva na njihovo študijsko uspešnost. Pravilno obvladovanje poškodb in rehabilitacija postanejo ključni za uspešno nadaljevanje športne kariere in študija.

Omejen dostop do virov: zaradi športnih obveznosti in potreb po treningu in tekmovanjih lahko kategorizirani športniki in trenerji naletijo na omejen dostop do študijskih virov, knjižnic ali mentorske podpore.

Pričakovanja glede izobraževanja in vključevanja v študijski proces za študente kategorizirane športnike in trenerje, ki jim je priznan poseben status, vključujejo prilagajanje urnikov, dostop do virov, podporo in priznavanje njihovih športnih

dosežkov ter vloge kot trenerjev. Študenti pričakujejo, da bodo lahko usklajevali športne obveznosti s študijskimi aktivnostmi, da bodo imeli možnost prilagojenih študijskih obveznosti in mentorstva ter da bodo deležni podpore strokovnih sodelavcev. Pomembno je, da se njihove specifične potrebe razumejo in upoštevajo, da bodo lahko uspešno združevali šport in študij ter dosegli svoje izobraževalne cilje.

Vprašali smo študente naše fakultete, ali spadajo v skupino študentov, ki so kategorizirani športniki in trenerji, katerim je priznan poseben status. Rezultati kažejo, da je večina študentov, kar 72 (40 %), odgovorila, da ne spada v to skupino. Le 1 študent (0,6 %) je odgovoril, da spada v to skupino. Preostali študenti se niso opredelili glede svoje pripadnosti tej skupini.

1.7. Študenti priznani umetniki in kulturniki, ki jim je priznan poseben status

Študenti priznani umetniki in kulturniki so tisti, ki se izkazujejo v umetniških, kulturnih ali kreativnih dejavnostih ter imajo na fakulteti priznan poseben status. Ta status se podeljuje študentom zaradi njihove izjemne umetniške nadarjenosti, dosežkov ali vlog v umetniških projektih. Kljub temu da imajo ti študentje izjemne talente in dosežke, se lahko soočajo s specifičnimi potrebami in izzivi, ki jih prinaša kombinacija umetniškega ustvarjanja in študija. Spodaj so podrobnejši opisi izzivov, s katerimi se lahko študenti srečujejo:

Uravnoteženje študija in umetniške prakse: priznani umetniki in kulturniki se pogosto soočajo z izzivom usklajevanja zahtevnega študijskega programa z intenzivnim umetniškim ustvarjanjem ali vključenostjo v kulturne projekte. Ohranjanje ravnotežja

med obema dejavnostma zahteva odlično organizacijo časa in prilagodljivost pri upravljanju urnika.

Kritika in samokritika: ker so priznani umetniki, so njihova dela pogosto podvržena kritikam in ocenjevanju s strani strokovnjakov. Ta proces je lahko čustveno zahteven, saj lahko njihovo delo postane osebno in ranljivo. Umetniki se morajo naučiti sprejemati konstruktivno kritiko ter razvijati samokritičnost, da izboljšajo svoje spretnosti in umetniški izraz.

Finančne omejitve: umetniško ustvarjanje in kulturni projekti pogosto zahtevajo finančne vire, ki niso vedno enostavno dosegljivi za študente. Priznani umetniki se morajo naučiti obvladovati finančne izzive in iskati priložnosti za pridobivanje sredstev za svoje umetniške projekte.

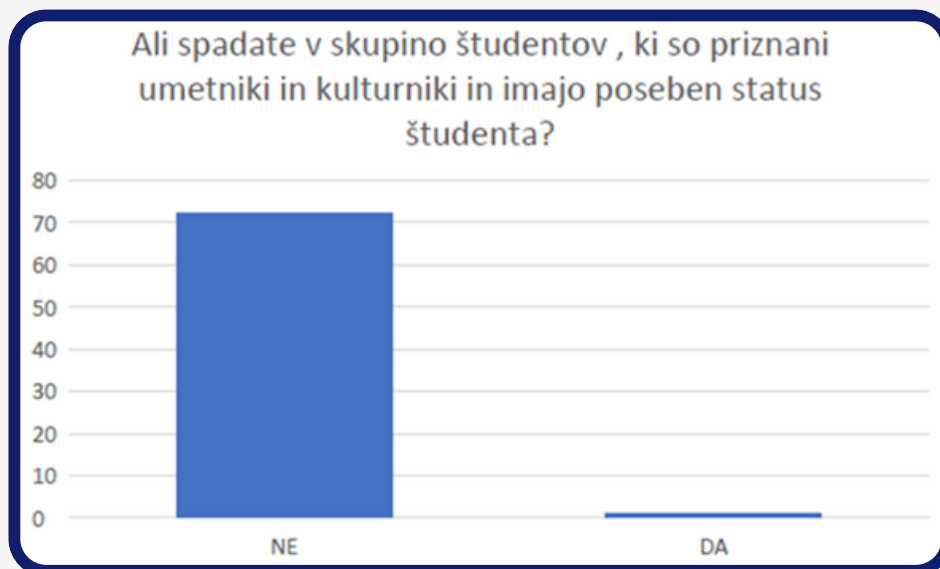
Ohranjanje ustvarjalnosti in motivacije: intenzivno študiranje in zahtevno umetniško delo lahko povzročita izčrpanost in izgorelost. Priznani umetniki se morajo spopasti s temi izzivi ter najti načine za ohranjanje svoje ustvarjalnosti in motivacije v zahtevnih trenutkih.

Fizična in čustvena obremenitev: umetniško delo lahko prinaša fizično in čustveno obremenitev. Nastopi, vaje, produkcije ali umetniške priprave zahtevajo visoko raven energije, vzdržljivosti in fizične pripravljenosti. Poleg tega se lahko umetniki soočajo z notranjimi pritiski, dvomi, stresom, čustvenimi izzivi ali tesnobo, ki lahko vplivajo na njihovo dobro počutje in duševno zdravje.

Kreativno okolje: umetniki in kulturniki potrebujejo ustvarjalno okolje, v katerem se lahko izražajo in razvijajo svoje umetniške sposobnosti. Potrebujejo dostop do ustrezne opreme, prostorov, mentorstva, sodelovanja z drugimi umetniki in kulturniki ter priložnosti za javne nastope ali razstave. Prav tako lahko potrebujejo podporo pri pridobivanju finančnih sredstev za umetniške projekte, nakup opreme ali sodelovanje na umetniških dogodkih.

Študenti priznani umetniki in kulturniki, ki imajo priznan poseben status na fakulteti, pričakujejo prilagajanje urnikov, podporo pri usklajevanju umetniških projektov s študijskimi obveznostmi, priznavanje umetniških dosežkov, mentorstvo in strokovno podporo, ki bo spodbujala njihov umetniški razvoj, obenem pa jim omogočila doseganje izobraževalnih ciljev.

V naši anketi smo spraševali študente, ali spadajo v skupino priznanih umetnikov in kulturnikov ter imajo poseben status študenta. 72 študentov (40 %) je odgovorilo, da ne spada v to skupino. Le 1 študent (0,6 %) pa je odgovoril, da spada v to skupino. Preostali študenti niso podali odgovora na to vprašanje.

1.8. Študenti, ki se udeležujejo (področnih) mednarodnih tekmovanj in jim je priznan poseben status

Študenti, ki se udeležujejo (področnih) mednarodnih tekmovanj, so običajno izjemno nadarjeni in motivirani posamezniki v določenem področju, kot so matematika, znanost, jezikoslovje, umetnost ali šport. Svoje sposobnosti in znanje preizkušajo na najvišji ravni tekmovanj in se izkazujejo kot izjemno uspešni, kar jim prinaša poseben status na fakulteti. Ti študenti imajo posebne potrebe, da bi lahko uskladili svoje izobraževanje in sodelovanje na tekmovanjih. Med najpomembnejšimi potrebami sta:

Prilagojen urnik: študenti, ki se udeležujejo (področnih) mednarodnih tekmovanj in jim je priznan poseben status, potrebujejo prilagojen urnik za usklajevanje tekmovalnih obveznosti s študijem. To lahko vključuje dodatno svetovanje, individualne ure ali možnost izpitov ob drugih terminih. S tem bodo lažje dosegli uspešno ravnovesje med študijem in tekmovanji.

Podpora profesorjev in mentorjev: ti študenti potrebujejo dodatno podporo profesorjev, ki jih lahko usmerjajo in pomagajo na področju študija. Mentorstvo je ključno za njihov nadaljnji razvoj in uspeh. Mentorstvo igra ključno vlogo v njihovem nadaljnjem razvoju in uspehu.

Podpora profesorjev in mentorjev: ti študenti potrebujejo dodatno podporo profesorjev, ki jih lahko usmerjajo in pomagajo na področju študija. Mentorstvo je ključno za njihov nadaljnji razvoj in uspeh. Mentorstvo igra ključno vlogo v njihovem nadaljnjem razvoju in uspehu.

Študenti s posebnim statusom, ki se udeležujejo (področnih) mednarodnih tekmovanj, pričakujejo prilagodljivost študijskega urnika za usklajevanje s tekmovalnimi aktivnostmi. Potrebujejo podporo mentorjev in profesorjev pri študijskih obveznostih ter dober dostop do virov za študij in tekmovanja.

V sklopu ankete, ki smo jo izvedli na naši fakulteti, je na vprašanje »Ali spadate v skupino študentov, ki se udeležujejo mednarodnih tekmovanj in jim je priznan poseben status?« pritrnilno odgovoril le 1 študent (0,6 %), 72 študentov (40 %) je odgovorilo, da ne spadajo v to skupino. Ostali anketiranci se niso opredelili.

1.9. Druge netradicionalne skupine študentov

Netradicionalne skupine študentov vključujejo različne skupine študentov, ki se ne ujemajo s tradicionalno sliko študenta. Nekatere od teh skupin so:

Odrasli študenti so tisti, ki se vključujejo v visokošolsko izobraževanje po tem, ko so že zaključili srednjo šolo ali imajo nekajletne izkušnje dela. Te skupine študentov imajo običajno več življenjskih izkušenj, družinskih obveznosti in poklicnih odgovornosti. Lahko se soočajo s težavami usklajevanja družinskega življenja, dela in študija ter potrebujejo prilagodljiv urnik in podporo.

Študenti migranti so tisti, ki so se preselili v drugo državo zaradi študijskih namenov. Te skupine študentov se soočajo s prilagajanjem na novo kulturo, jezik, socialno

okolje in izobraževalni sistem. Lahko se srečujejo s težavami jezikovne bariere, kulturnimi razlikami, ločenostjo od družine ter potrebujejo podporo in usmerjanje pri integraciji v novo okolje.

Študenti priseljenci so tisti, ki so se preselili v drugo državo zaradi različnih razlogov, vključno s humanitarnimi, političnimi ali ekonomskimi razlogi. Ti študenti se soočajo z izzivi prilagajanja na novo družbeno okolje, jezikovno bariero, pridobivanja priznavanja kvalifikacij, iskanja bivališča ter vključevanja v študijsko skupnost. Potrebujejo podporo pri integraciji, svetovanje glede pravnih in administrativnih zadev ter kulturno občutljivo okolje.

Študenti z verskimi prepričanji so študenti, ki imajo močno versko pripadnost in potrebujejo podporo pri izražanju svoje vere med študijskim procesom. Prilagoditve urnikov in zagotavljanje prostora za verske dejavnosti sta lahko pomembna za njihovo dobrobit.

Študenti LGBT+ so študenti, ki so del lezbične, gejevske, biseksualne in transspolne (LGBT+) skupnosti. Ti študenti se lahko srečujejo z izzivi, kot so diskriminacija, stigmatizacija in pomanjkanje podpore. Izobraževalne ustanove bi morale zagotoviti varen in sprejemajoč prostor za vse študente, ne glede na njihovo spolno usmerjenost ali spolno identiteto.

Študenti s socialno-ekonomsko ogroženostjo so študenti, ki izhajajo iz družin z nizkim dohodkom, brezdomci ali ki se soočajo s finančnimi težavami. Ti študenti se lahko soočajo z omejenim dostopom do izobraževanja, pomanjkanjem sredstev za študij in drugimi ovirami, ki vplivajo na njihovo uspešnost.

Pričakovanja glede izobraževanja in vključevanja v študijski proces za vse zgoraj navedene skupine študentov bi morala temeljiti na načelih vključujočega, spoštljivega in raznolikega študentskega okolja. Nekatera od ključnih pričakovanj vključujejo: spoštovanje različnosti, prilagodljivost in podpora, enakopravni dostop do virov in izobraževanje o strpnosti in vključenosti.

2. Podporni programi in storitve

V visokoškolskem okolju, ki vse bolj priznava potrebo po vključevanju in podpori raznolikim skupinam študentov, se odpira širok spekter možnosti za izboljšanje izkušenj in uspeha vseh posameznikov. Seznam podpornih programov in storitev, ki so na voljo posebnim skupinam študentov, predstavlja dragocen vir za prepoznavanje in zagotavljanje ciljno usmerjene pomoči.

To poglavje je namenjeno celovitemu pregledu podpornih programov in storitev na Fakulteti za uporabne družbene študije, ki so na voljo posebnim skupinam študentov. Skozi podrobno analizo vsakega programa in storitve bomo razkrili, kako vsak izmed njih naslavlja specifične potrebe ter kako lahko prispeva k izboljšanju študijske izkušnje ter uspeha posameznikov.

S tem pregledom bomo opolnomočili tako študente posebnih skupin kot tudi pedagoški kader, svetovalce in druge ključne akterje, da bodo bolje razumeli razpoložljive možnosti in prilagoditve.

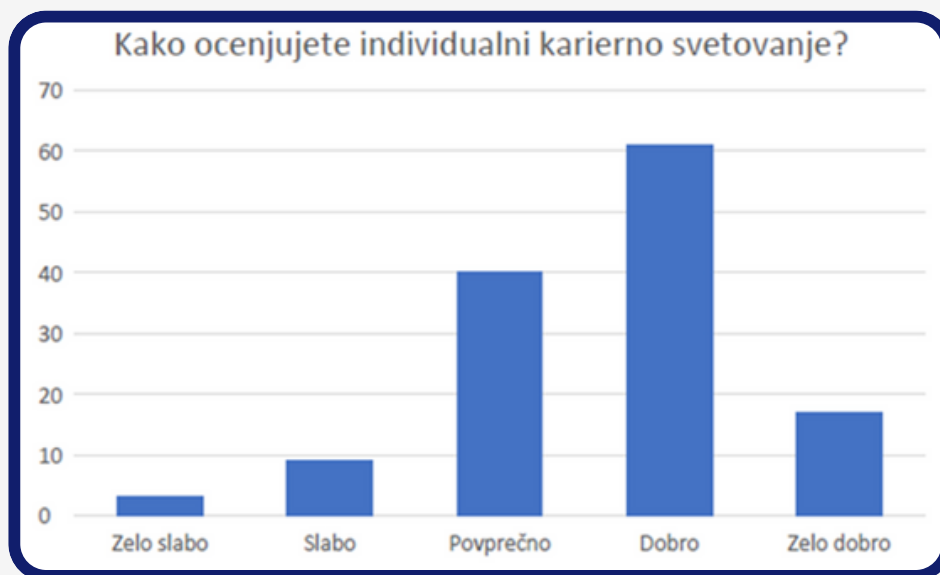
2.1. Individualno karierno svetovanje

Individualno karierno svetovanje je storitev, ki je namenjena študentom pri razvoju njihove kariere, sprejemanju kariernih odločitev in doseganju njihovih ciljev na področju izobraževanja ter zaposlovanja. Ta vrsta svetovanja se osredotoča na specifične potrebe in izzive določenih skupin študentov, ki se lahko razlikujejo glede na njihove individualne okoliščine, interese, sposobnosti in cilje.

Za zagotavljanje učinkovitega svetovanja je ključnega pomena vzpostavitev zaupnega odnosa med svetovalci in študenti. To omogoča boljše razumevanje njihovih potreb in ciljev ter prilagajanje programa individualnega svetovanja glede na njihove specifične zahteve. Program individualnega kariernega svetovanja vključuje osebna srečanja, mentorstvo, delavnice za razvoj poklicnih veščin in priložnosti za prakso ter povezovanje s podjetji ali organizacijami.

Na Fakulteti za uporabne družbene študije je študentom na voljo storitev individualnega kariernega svetovanja. Prijava poteka preko [spletnega obrazca](#). Po oddaji obrazca pa prijavljene študente kontaktira vodja kariernega centra, s katero se študenti dogovorijo za uskladitev termina. Posvet se izvaja v živo ali na daljavo preko platforme, kar omogoča večjo prilagodljivost glede na želje in razpoložljivost študentov.

V okviru ankete z naslovom »Razumevanje in sprejemanje drugačnosti ter pomen enakopravne obravnave študentov«, ki smo jo izvedli na Fakulteti za uporabne družbene študije, smo študente povprašali o njihovi oceni individualnega kariernega svetovanja. Rezultati so pokazali, da je največ študentov, in sicer 61 (33,9 %), ocenilo storitev kot dobro. 40 študentov (22,2 %) je storitev označilo kot povprečno, 17 študentov (9,4 %) kot zelo dobro, 9 študentov (5 %) kot slabo, medtem ko so 3 študenti (1,7 %) storitev ocenili kot zelo slabo.

2.2. Dogodki Kariernega centra

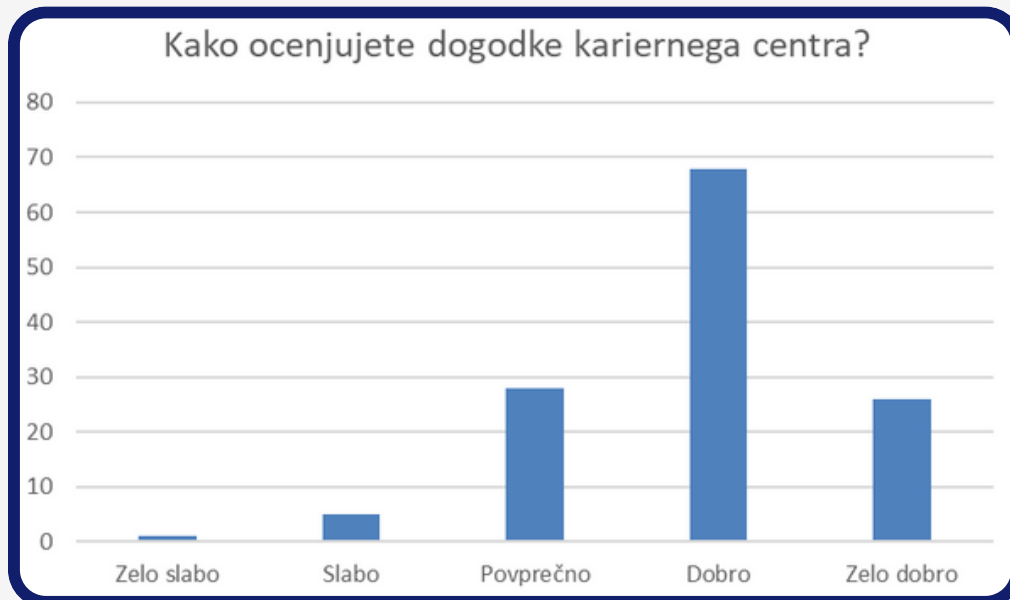
Dogodki Kariernega centra so posebni dogodki, ki jih organizira fakulteta za študente, diplomante in ostale. Cilj teh dogodkov je zagotoviti udeležencem praktične informacije, veščine in mreženje, ki jim bodo pomagali pri uspešnem prehodu na trg dela, pri uresničevanju njihovih kariernih ciljev ter pri osebni rasti.

Na Fakulteti za uporabne družbene študije potekajo naslednji dogodki:

- **Psihodnevi** potekajo vsako leto dva dni v mesecu februarju. Dogodek je namenjen študentom, zaposlenim na fakulteti ter širši javnosti, pri čemer vsi udeleženci spoznajo različne vidike psihologije ter se osveščajo o pomembnosti duševnega zdravja. Na psihodnevih sodelujejo naši profesorji, študenti in tudi zunanji gosti. Ti predstavijo svoje zgodbe ali predstavijo določene teme s področja psihologije. Skozi predavanja, delavnice, diskusije in interaktivne dejavnosti udeleženci pridobijo praktično znanje in veščine za izboljšanje svojega duševnega počutja ter razumevanja psiholoških vidikov v vsakdanjem življenju.

- **Media dan** poteka spomladi in je namenjen raziskovanju in razumevanju različnih vidikov medijske industrije ter novih trendov na področju medijev. To je priložnost, da študenti in zaposleni na fakulteti, pa tudi širša javnost, pridobijo vpogled v svet medijev, novinarstva, komunikacije in sorodnih področij. Na dogodku sodelujejo strokovnjaki, ki delujejo v medijski industriji in prinašajo svoje bogate izkušnje ter znanje.
- **Odstiranja ob kavi** je serija pogovorov, ki prinaša izjemno intimen vpogled v različne življenjske izkušnje in tematike. Ta serija nastaja v sodelovanju s KVS Slovenija, ki je znano združenje oziroma organizacija na področju psihosocialne pomoči in svetovanja v Sloveniji. Cilj teh pogovorov je raziskovanje in razkrivanje globokih in čustvenih tem, ki se dotikajo človeškega življenja. Vsak pogovor v seriji "Odstiranja ob kavi" se osredotoča na določeno temo ali življenjsko izkušnjo. Medtem ko udeleženci razkrivajo svoje osebne zgodbe in perspektive, se razpravlja o različnih vidikih vsake teme.
- **Zgodbe uspešnih diplomantov** so intervjuji, ki jih fakulteta izvaja z namenom predstavitve uspehov nekdanjih študentov, ki so zaključili naše študijske programe. V okviru teh intervjujev se fakulteta poveže z nekdanjimi diplomanti, ki so že uveljavljeni v različnih poklicnih panogah. Namen intervjujev je razkrivanje njihovih zgodb, izkušenj, dosežkov, izzivov, ki so jih premagali, in nasvetov za mlajše generacije.
- **Zgodbe življenja** so resnične pripovedi študentov, profesorjev, osebja in drugih povezanih sodelavcev, ki so namenjene osebni rasti in navdihu posameznika. Te zgodbe so avtentične, navdihujoče in pripovedujejo o različnih vidikih življenja. V zgodbah ljudje delijo svoje osebne izkušnje, življenjske izzive in dosežke, ki so jih doživeli v svojem življenju.
- **Uvodni dnevi** so poseben dogodek, ki se vsako leto organizira na začetku študijskega leta in je namenjen novim študentom, ki so se vpisali na fakulteto. Gre za dobrodošlico, kjer se novinci spoznajo s fakulteto, njenimi študijskimi programi, osebjem ter drugimi študenti. Uvodni dnevi so posebej zasnovani z namenom, da se študenti lažje prilagodijo novemu okolju, se seznanijo s pomembnimi informacijami ter pridobijo podporo pri začetku svoje študijske poti.

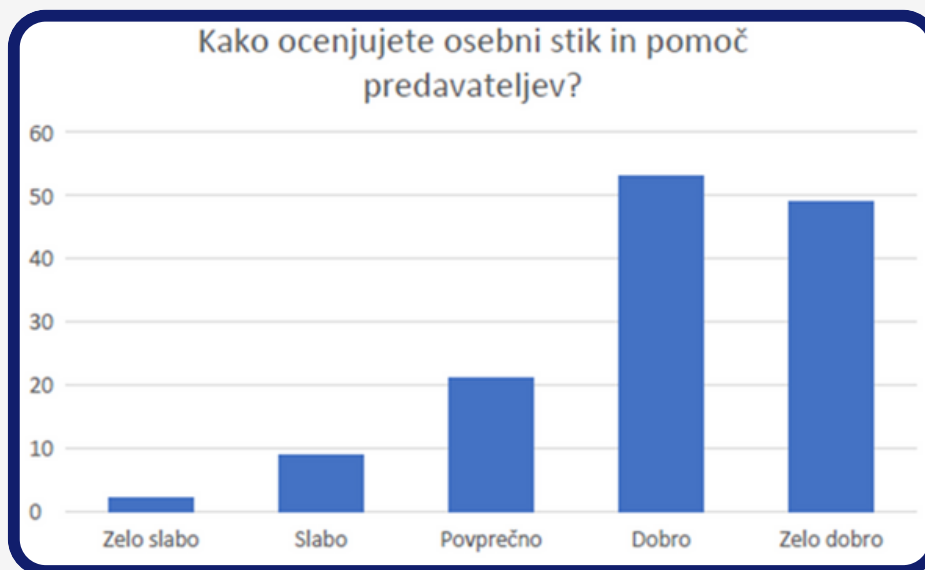
V okviru ankete na naši fakulteti so študenti večinoma ocenili dogodke kariernega centra kot pozitivne. 61 anketiranih študentov (33,9 %) je izrazilo, da so bili dogodki dobri. 40 študentov (22,2 %) jih je označilo kot povprečne, 17 študentov (9,4 %) kot zelo dobre, 9 študentov (5 %) kot slabe, 3 študenti (1,7 %) pa so dogodke ocenili kot zelo slabe.

2.3. Osebni stik in pomoč predavateljev

Osebni stik in pomoč predavateljev predstavljata ključno vlogo pri izboljšanju študijske izkušnje študentov. Z individualiziranim pristopom in podporo omogočata študentom doseči boljše rezultate, izboljšati učenje in razumevanje študijskega gradiva ter okrepiti samozavest, kar vodi do večjega študijskega uspeha. Hkrati pa to spodbuja odprto komunikacijo med študenti in predavatelji, kar krepi odnos med njimi in prispeva k pozitivnemu vzdušju na fakulteti.

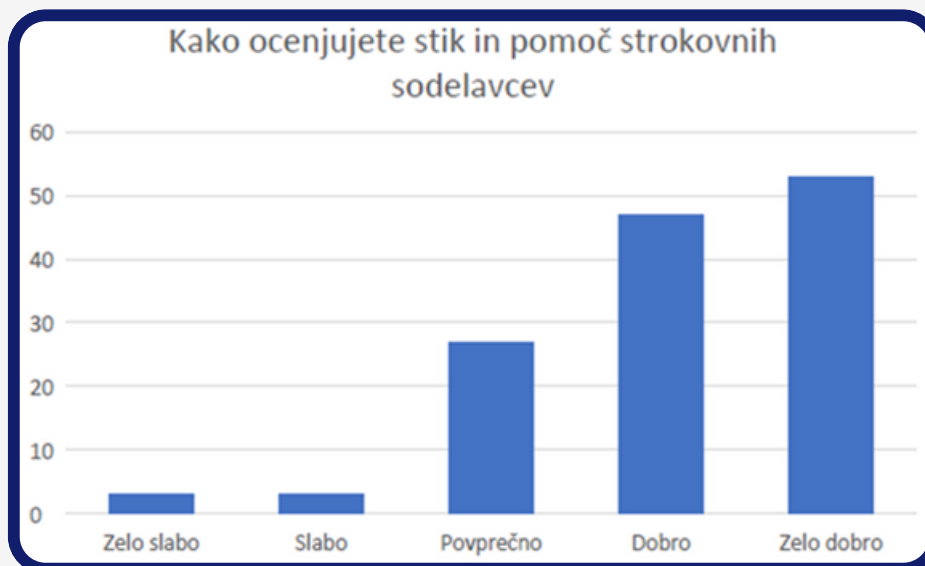
V anketi so študenti fakultete zelo pozitivno ocenili stik in pomoč predavateljev. Največ glasov je bilo podanih za oceno "dobro", kar predstavlja 53 študentov (29,4 %). Takoj za tem sledi ocena "zelo dobro", ki jo je podala 49 študentov (27,2 %). 21 študentov (11,7 %) je osebni stik in pomoč predavateljev ocenilo kot povprečno, 9 študentov (5 %) kot slabo, medtem ko sta 2 študenta (1,1 %) ocenila podala oceno zelo slabo.

2.4. Osebni stik in pomoč strokovnih sodelavcev fakultete

Osebni stik in pomoč strokovnih sodelavcev fakultete sta ključnega pomena za uspešno izkušnjo študija študentov. To vključuje kontakt z Referatom za študijske in študentske zadeve in Kariernim centrom, knjižničarji in drugimi sodelavci na fakulteti. Za študente je ključnega pomena, da se počutijo podprte in slišane s strani strokovnega osebja fakultete. Pozitivne izkušnje z osebnim stikom in pomočjo lahko izboljšajo celotno študijsko izkušnjo in pripomorejo k uspešnemu zaključku študija ter razvoju kariere.

Izvedena anketa med našimi študenti je pokazala, da so zelo zadovoljni s stikom in pomočjo strokovnih sodelavcev na fakulteti. Kar 53 študentov (29,4 %) je to ocenilo kot "zelo dobro", takoj za tem pa je bilo tudi veliko odgovorov, kar 47 (26,1 %), ki so to opisali kot "dobro". 27 študentov (15 %) je podalo oceno "povprečno", 3 študenti (1,7 %) oceno "slabo", medtem ko so 3 študente (1,7 %) podali oceno kot "zelo slabo".

2.5. Study+ paket

Study+ paket je nadstandardna storitev, namenjena študentom, ki želijo študirati iz udobja doma. S pomočjo tega paketa študenti pridobijo več ugodnosti in podpore pri svojem študiju, kar jim omogoča lažje usklajevanje študijskih, družinskih in službenih obveznosti ter zmanjšuje stroške povezane z obiskovanjem fakultete v fizični obliki.

Glavne ugodnosti, ki jih študenti pridobijo z nakupom paketa Study +, vključujejo:

- **možnost neposredne udeležbe večine predavanj in vaj preko IKT sredstev (Zoom)**, z izjemo nekaterih predavanj, vaj in seminarjev, katerih neposredno spremljanje preko IKT sredstev ni mogoče (npr. vaje, ki se izvajajo na terenu; vaje, katerih narava izvedbe ne omogoča neposrednega spremljanja preko IKT sredstev; vaje, pri katerih je fizična prisotnost študentov nujna za zagotavljanje kompetenc in učnih izidov, predvidenih s študijskim programom; vaje, pri katerih neposredno spremljanje preko IKT sredstev ni mogoče zaradi varstva zasebnosti ipd.)
- **možnost celoletnega ogleda posnetkov večine predavanj in vaj** (do vključno jesenskega izpitnega obdobja), z izjemo nekaterih predavanj, vaj in seminarjev, katerih snemanje ni mogoče (npr. vaje, ki se izvajajo na terenu; vaje, ki se ne snemajo iz razloga varstva zasebnosti ipd.)
- **možnost opravljanja izpitov preko IKT sredstev** (Zoom oz. spletna učilnica Moodle)

S Study+ paketom fakulteta izboljšuje študijsko izkušnjo študentov in jim zagotavlja večjo prilagodljivost ter podporo pri njihovem študiju.

2.6. Koordinator za študente s posebnimi potrebami

Koordinator za študente s posebnimi potrebami je oseba na fakulteti, ki je odgovorna za zagotavljanje podpore in prilagoditev študijskega okolja za študente, ki imajo posebne potrebe. Njegova glavna naloga je omogočiti vključujoče in enakopravno študijsko izkušnjo za vse študente, ne glede na morebitne ovire ali posebne potrebe, s katerimi se srečujejo.

Naloge koordinatorja vključujejo:

- **identifikacijo potreb:** sodelovanje s študenti za identifikacijo njihovih posebnih potreb in ovir pri študiju.

- **individualna svetovanja:** s študenti se srečuje individualno, da se podrobneje pogovori o njihovih izzivih in potrebah ter prilagodi podporo glede na njihove specifične okoliščine.
- **prilagoditve študijskega okolja:** koordinator se trudi zagotoviti prilagoditve v učilnicah in drugih študijskih prostorih, da bi ustrezno podprl študente s posebnimi potrebami.
- **usklajevanje z ostalimi službami:** sodelovanje z drugimi službami na fakulteti za celovito podporo študentom s posebnimi potrebami.
- **ozaveščanje in izobraževanje:** koordinator se ukvarja z izobraževanjem drugih sodelavcev na fakulteti o posebnih potrebah in načinih, kako ustvariti vključujoče okolje za vse študente.
- **dostopnost informacij:** poskrbi, da so študentom dostopne ustrezne informacije o podpori, prilagoditvah in drugih storitvah, ki so na voljo za njih.

Več o tem na spletnem naslovu: <https://www.fuds.si/sl/status-studenta-s-posebnimi-potrebami/>

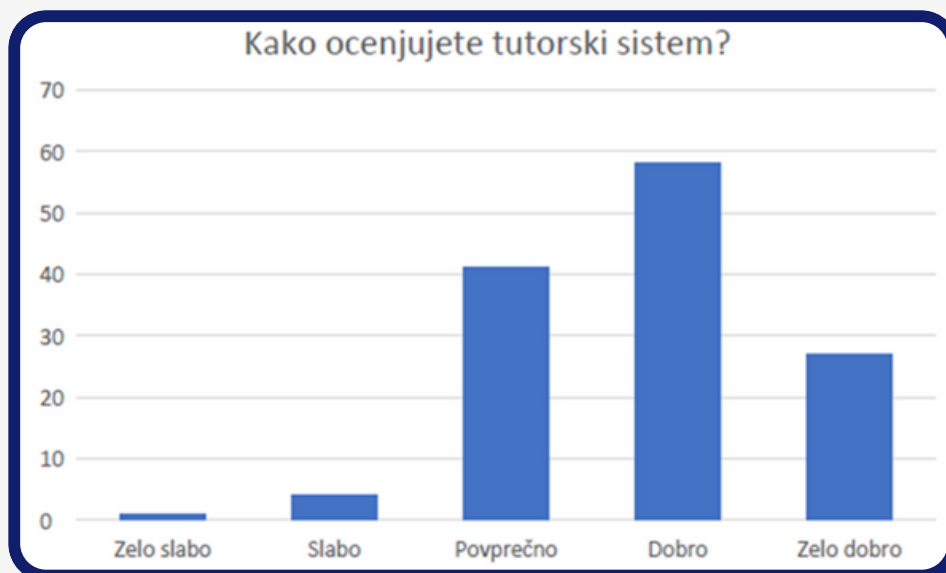
2.7. Tutorski sistem

Tutorstvo je opredeljeno kot sistematično nudenje pomoči študentom pri študiju in pri njihovem akademskem razvoju. Namen tutorskega sistema na fakulteti je podpora študentom med študijem, povečanje prehodnosti študentov v višji letnik, svetovanje študentom pri oblikovanju izbirnega dela predmetnika, organizacija in nudenje pomoči pri študiju posameznih predmetov oziroma pri strokovni praksi in spodbujanje študentov k udeležbi pri obštudijskih aktivnostih.

V tutorskem sistemu na fakulteti sodelujejo različni člani fakultetnega osebja in tutorji študenti, ki skupaj zagotavljajo podporo in mentorstvo študentom na različnih študijskih programih.

Tutorji študenti so pomembni vir podpore, saj razumejo izkušnje in potrebe svojih kolegov študentov.

Izvedena raziskava je pokazala, da študenti ocenjujejo tutorski sistem na FUDŠ kot dober. Tak odgovor je podalo 58 študentov (32,2 %). 41 študentov (22,8 %) je tutorski sistem označilo kot povprečen, 27 študentov (15 %) kot zelo dober, 4 študenti (2,2 %) kot slab, medtem ko je 1 študent (0,6 %) sistem ocenil kot zelo slab.

Več o tutorskem sistemu na spletnem naslovu: <https://www.fuds.si/sl/studenti/tutorstvo/>

2.8. Medsebojna pomoč študentov

Medsebojna pomoč študentov je pristop, ki spodbuja sodelovanje med študenti in ustvarja podporno učno okolje. Ta praksa temelji na ideji, da se študenti lahko učijo drug od drugega, izmenjujejo znanje, spretnosti in izkušnje ter si medsebojno pomagajo pri reševanju težav in doseganju študijskih ciljev. Takšen način učenja omogoča izboljšanje študentskega razumevanja predmetov, razvoj kritičnega mišljenja, samostojnosti in timskih veščin.

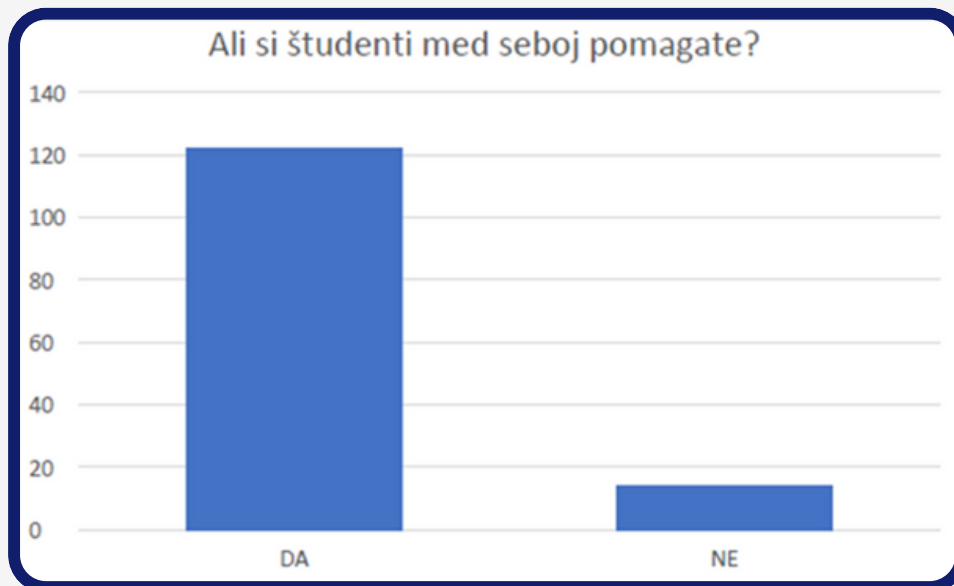
Študenti si lahko pomagajo na več načinov. V okviru ankete, ki smo jo izvedli, smo študente vprašali, na kakšne načine si pomagajo. Spodaj je naštetih nekaj najpogostejših:

- **deljenje zapiskov, gradiva in informacij:** študentje si med seboj posredujejo zapiske, gradiva s predavanj in vaj ter koristne informacije o predmetih in izpitih.
- **svetovanje in podpora:** študentje si svetujejo, podajajo nasvete in si medsebojno pomagajo pri razumevanju študijskih vsebin.
- **skupno učenje:** organizirajo skupne učne ure, kjer se med seboj učijo, delijo izkušnje in skupaj pripravljajo na izpite.

- **obveščanje o rokih in obveznostih:** študentje si med seboj sporočajo pomembne termine, roke oddaje nalog in izpitne datume.
- **razlaga snovi in reševanje nalog:** ko se komu zatakne pri razumevanju snovi ali reševanju nalog, mu ostali pomagajo z razlago in rešitvami.
- **motivacija in spodbuda:** študentje si med seboj nudijo podporo in spodbudo za premagovanje študijskih izzivov ter ohranjanje motivacije.
- **uporaba različnih komunikacijskih orodij:** študentje se poslužujejo različnih platform, kot so Facebook skupine, Viber, WhatsApp, e-pošta in podobno, za boljšo komunikacijo in povezovanje.
- **pomoč pri pripravi seminarskih nalog:** študentje si medsebojno pomagajo pri izdelavi seminarskih nalog in raziskovalnih projektov.
- **izbira alternativnih učnih metod:** študentje izmenjujejo ideje o različnih pristopih in metodah učenja, ki jim lahko pomagajo pri boljšem razumevanju študijske snovi.
- **ustvarjanje spodbudnega in prijateljskega učnega okolja:** študentje se medsebojno spodbujajo in gradijo pozitivno učno okolje, kjer je medsebojna pomoč dobrodošla in cenjena.

Medsebojna pomoč študentov se lahko osredotoči na specifične potrebe različnih skupin študentov, kar omogoča boljšo prilagoditev in podporo za vsakega posameznega študenta.

S spodnjega grafa je razvidno, da med študenti obstaja medsebojna pomoč, saj je 122 študentov (kar 67,8 % vseh anketiranih) odgovorilo, da si med seboj pomagajo. Le 14 študentov (7,8 %) je izjavilo, da si med seboj ne pomagajo.

3. Priporočila za delo s študenti posebnih skupin

Ustvarjanje vključujočega in enakopravnega izobraževalnega okolja za vse študente je temeljni cilj vsake izobraževalne institucije. Da bi zagotovili, da imajo vsi študenti enake možnosti za uspeh in razvoj, je ključno nameniti posebno pozornost in skrb posebnim skupinam študentov. Ta poglavje se osredotoča na priporočila, ki bodo fakulteti pomagala še izboljšati podporo in prilagoditi svoje delovanje, da bolje odgovarja na potrebe teh posebnih skupin študentov. Z raznolikimi potrebami in izzivi, s katerimi se soočajo študenti s posebnimi potrebami, je ključno, da izvajamo premišljene pristope, ki omogočajo njihov uspeh in vključevanje v izobraževalno skupnost. S temi priporočili si prizadevamo oblikovati izobraževalno okolje, ki spodbuja enakost, spoštovanje različnosti in uspeh vsakega posameznika.

3.1. Izboljšanje podpore posebnim skupinam študentov

Psihosocialna svetovalnica za študente

Fakulteta že nekaj časa izvaja različne oblike pomoči, vendar delovna skupina predlaga dodatno vzpostavitev psihosocialne svetovalnice za študente. Namen te svetovalnice je strokovno podpirati posameznike, ki se srečujejo z različnimi izzivi na naslednjih področjih:

- duševno zdravje,
- medosebni odnosi,
- obvladovanje stresa,
- premagovanje anksioznosti,
- premagovanje depresije,
- preprečevanje izgorelosti ter
- drugi sorodni izzivi.

Vzpostavitev psihosocialne svetovalnice bo izjemno koristna za tiste posameznike, ki si želijo kakovostne strokovne pomoči pri reševanju svojih težav na ustrezne načine. Hkrati pa bo imela pozitiven vpliv tudi na lokalno skupnost, saj bo zagotovila dodatne vire za podporo njenim članom v težkih trenutkih.

Vzpostavitev Komisije za prepoznavanje posebnih skupin študentov in podajanje predlogov za reševanje težav

Komisija za prepoznavanje posebnih skupin študentov in podajanje predlogov za reševanje težav, ki se jim pojavijo med študijem, je organizacijska enota ali skupina zaposlenih na fakulteti. Namen te komisije je podajanje predlogov za izboljšanje dela s študenti iz posebnih skupin. Komisija sodeluje s predavatelji in strokovnimi sodelavci fakultete, da se zagotovi, da so seznanjeni s potrebami posebnih skupin študentov in da se izvajajo ustrezne prilagoditve pri pouku in ocenjevanju.

Vključevanje Komisije za prepoznavanje posebnih skupin študentov v izobraževalni proces je pomembno za zagotavljanje enakopravnih priložnosti za vse študente, ne glede na njihove posebne potrebe ali izzive ter za opolnomočenje predavateljev in strokovnih sodelavcev za ustrezno ravnanje s študenti iz posebnih skupin. S tem se ustvarja bolj inkluzivno in podporno okolje, ki spodbuja uspešno študijsko pot vseh posameznikov.

Delavnice za lažje vključevanje v izobraževanje za netradicionalne študente ter uspešno opravljanje in usklajevanje študijskih, službenih in osebnih obveznosti

Nekaj predlogov za izvedbo delavnic:

- **Delavnica o učinkovitem načrtovanju časa** je namenjena študentom, ki si želijo izboljšati svoje veščine upravljanja časa in doseči uspešno vključevanje v izobraževanje ter uravnoteženje drugih obveznosti v svojem življenju.
- **Delavnica o razvijanju veščin upravljanja stresa** je namenjena študentom, ki želijo spoznati in se naučiti učinkovitih tehnik za obvladovanje stresnih situacij ter izboljšanje svojega čustvenega počutja, kar lahko pozitivno vpliva tudi na njihovo izobraževanje.
- **Delavnica za izboljšanje študijskih navad** je namenjena študentom, ki želijo razviti učinkovitejše in bolj produktivne metode učenja ter izboljšati svoje študijske navade, kar bo pozitivno vplivalo na njihove dosežke in uspeh pri izobraževanju.

3.2. Usposabljanje zaposlenih

Usposabljanje za zaposlene na področju nujenja prve psihosocialne pomoči

Usposabljanje za zaposlene na področju nujenja prve psihosocialne pomoči je program, namenjen temu, da zaposlenim omogoči pridobiti osnovno znanje in veščine za prepoznavanje ter ustrezno reagiranje na psihosocialne težave in stiske, s katerimi se lahko srečujejo posamezniki v delovnem okolju. To usposabljanje je izjemno pomembno, saj omogoča zaposlenim, da postanejo bolj senzibilni do potreb študentov in da lahko nudijo prvo pomoč v primeru duševnih ali čustvenih težav.

Cilj usposabljanja za zaposlene na področju nujenja prve psihosocialne pomoči je ustvariti bolj podporno in razumevajoče delovno okolje ter omogočiti zaposlenim, da se učinkovito odzovejo na potrebe svojih sodelavcev v primeru duševnih težav ali stisk. To usposabljanje prispeva k zmanjšanju stigme okoli duševnega zdravja in spodbuja odprto komunikacijo ter pomoč v času potrebe.

Usposabljanja za delo s študenti posebnih skupin

Usposabljanje za delo s študenti posebnih skupin na fakulteti je namenjeno pripravi pedagoškega in strokovnega osebja, da učinkovito in empatično vodi in podpira študente s posebnimi potrebami ali iz posebnih skupin. Te skupine lahko vključujejo študente z invalidnostmi, kroničnimi zdravstvenimi težavami, učnimi težavami, različnimi jezikovnimi ozadjem, kulturnimi razlikami ali drugimi specifičnimi potrebami. Glavni cilj usposabljanja je zagotoviti inkluzivno in pravično učno okolje ter omogočiti vsem študentom enake možnosti za uspeh.

Usposabljanje naj zajema naslednje ključne vidike:

- **razumevanje posebnih skupin:** usposabljanje začne z uvodom v različne posebne skupine študentov, ki se lahko pojavijo na fakulteti. Udeleženci se seznanijo s specifičnimi potrebami in izzivi, s katerimi se lahko srečujejo študenti s posebnimi potrebami.
- **zakonodaja in pravilniki:** pedagoško osebje se seznanijo z zakonodajo in pravilniki, ki urejajo pravice in obveznosti študentov s posebnimi potrebami. To vključuje razumevanje prilagoditev, ki so potrebne za zagotavljanje enakih možnosti v izobraževanju.
- **inkluzivne pedagoške metode:** udeleženci se učijo o različnih inkluzivnih pedagoških pristopih in strategijah, ki omogočajo prilagoditve učnega okolja in materialov za različne učne stile in potrebe.

- **komunikacija in empatija:** usposabljanje poudarja pomembnost empatične komunikacije in vzpostavljanja pozitivnega odnosa s študenti. Pedagogi se učijo, kako se pravilno odzvati na študentove potrebe in kako vzpostaviti odprt dialog.
- **tehnične prilagoditve:** v primeru študentov s posebnimi potrebami, ki zahtevajo tehnične prilagoditve, se pedagoško osebje usposablja za uporabo tehničnih pripomočkov, ki omogočajo enakopravno sodelovanje v učnem procesu.
- **individualno načrtovanje:** udeleženci se učijo, kako načrtovati individualne prilagoditve za študente s posebnimi potrebami. To vključuje prilagoditve glede ocenjevanja, izpitov, rokov oddaje nalog itd.
- **sodelovanje in timsko delo:** usposabljanje poudarja pomembnost sodelovanja med pedagoškim osebjem, svetovalnimi službami in drugimi strokovnjaki za zagotavljanje celostne podpore študentom.

Usposabljanje za delo s študenti posebnih skupin na fakulteti je ključno za zagotavljanje inkluzivnega izobraževanja, kjer imajo vsi študenti enake možnosti za učenje in uspeh.

3.3. Izboljšati ozaveščanje študentov in zaposlenih

Usposabljanje za zaposlene ob začetku študijskega leta

Usposabljanje za zaposlene ob začetku študijskega leta je priložnost za izboljšanje ozaveščanja glede prepoznavanja posebnih skupin študentov in njihovih potreb. To omogoča, da se novi in obstoječi zaposleni seznanijo s pomembnimi informacijami in pristopi, ki jih lahko uporabijo v svojem delu, da bolje podprejo raznolike študente. Spodaj je nekaj ključnih elementov, ki jih je treba vključiti v usposabljanje:

- **predstavitev različnih posebnih skupin študentov**, s katerimi se lahko zaposleni srečajo na FUDŠ.
- **predstavitev specifičnih potreb in izzivov**, s katerimi se lahko soočajo študentje iz vsake posebne skupine. Razložiti je treba, kako lahko zaposleni prepoznajo te potrebe in kako lahko prilagodijo svoj pristop za boljšo podporo.
- **poudarek pomembnosti komunikacijskih veščin** pri delu s študenti iz raznolikih skupin. Učenje ustreznih in spoštljivih načinov komuniciranja lahko prispeva k boljšemu razumevanju in sodelovanju.

- **informacije o prilagoditvah**, ki jih je mogoče izvesti za podporo študentom s posebnimi potrebami ter o zagotavljanju dostopnosti na fakulteti.
- **poudariti pomen ustvarjanja vključujočega učnega okolja**. To vključuje pozitivno podporo raznolikosti, sprejemanje različnih perspektiv ter ustvarjanje prostora za vse študente.
- **predstavitev učinkovite prakse in strategije**, ki jih zaposleni lahko uporabijo za boljšo podporo študentom iz posebnih skupin. To vključuje uporabo različnih učnih metod, prilagoditev učnih gradiv in ocenjevanja, vzpostavitev mentorstva in podpore ter sodelovanje s strokovnimi službami.

Predstavitev različnih oblik pomoči na Uvodnih dneh fakultete

Na tem dogodku bomo študentom predstavili različne oblike pomoči, ki so na voljo na naši fakulteti. Te oblike pomoči so zasnovane z namenom, da bi študentom pomagale doseči njihove cilje in uspešno zaključiti njihovo študijsko pot. Na FUDŠ-u se trudimo zagotoviti celovito podporo študentom, saj verjamemo, da je študijska uspešnost tesno povezana z dobrobitjo in uspehom študentov.

3.4. Sprotno obveščanje o različnih oblikah pomoči na ustreznih spletnih mestih in družbenih omrežjih ter na dogodkih fakultete

Na FUDŠ se zavedamo pomembnosti rednega in jasnega obveščanja o različnih oblikah pomoči za študente s posebnimi potrebami. Zato smo vzpostavili več načinov komunikacije, da bi zagotovili, da bodo študenti vedno seznanjeni s pomočjo, ki je na voljo. Tu je nekaj načinov, kako bomo obveščali študente:

- **uradna spletna stran fakultete**: na naši uradni spletni strani redno objavljamo novice in vabila na dogodke, ki jih prirejamo na fakulteti.
- **družbena omrežja**: FUDŠ je prisoten tudi na različnih družbenih omrežjih, kot so Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn in TikTok. Na teh platformah redno objavljamo novice, dogodke in povezave do koristnih virov.
- **e-pošta in obvestila**: preko e-pošte in Moodla študente redno obveščamo o aktualnih dogodkih, novostih in pomembnih informacijah na fakulteti. Tako jih lahko pravočasno seznanjamo tudi z različnimi oblikami pomoči.

- **dogodki fakultete:** na različnih dogodkih, kot so uvodni dnevi in drugi dogodki, bomo posebno pozornost posvetili predstavitvi različnih oblik pomoči in posebnih skupin študentov. Na teh dogodkih bodo študenti imeli priložnost izvedeti več o tem, kako lahko izkoristite podporo, ki je na voljo.
- **koordinatorka za študente s posebnimi potrebami:** na fakulteti imamo posebno koordinatorko, ki je odgovorna za skrb za študente s posebnimi potrebami. Koordinatorica in namestnik koordinatorke sta na voljo za individualne pogovore in svetovanje ter pomoč pri usmerjanju študentov do ustrezne pomoči in podpore.

3.5. Priporočila za ravnanje v okviru pedagoškega procesa

Pri prilagajanju pedagoškega procesa za netradicionalne študente je ključno upoštevati njihove posebne potrebe, ki se lahko razlikujejo od tistih, ki jih ima večina tradicionalnih študentov. Spodaj je zapisanih nekaj predlogov študentov, ki so jih navedli v anketi:

- **bolje razporejeni datumi obveznosti:** zagotoviti dobro razporeditev datumov izpitov, seminarskih nalog in drugih obveznosti ter načrtovati predavanja in vaje predvsem v popoldanskem času, brez vključevanja sobot. S tem bi omogočili netradicionalnim študentom usklajevanje s službo in drugimi obveznostmi.
- **manj obveznosti in boljše prilagoditve:** zmanjšati število seminarskih nalog, obveznih vaj in drugih zahtev, da bi imeli študentje več časa za pridobivanje znanja in doseganje boljših rezultatov.
- **več izpitnih rokov:** omogočiti več izpitnih rokov med letom, da se študentom omogoči lažje organiziranje in opravljanje študijskih obveznosti.
- **večja podpora študentom:** zagotoviti večjo podporo mentorjev, svetovanje študentom v stiski ter pomoč pri obvladovanju stresa in anksioznosti.
- **boljši način poučevanja:** uvesti modernejši način poučevanja, ki vključuje več skupinskega dela in izkoriščanje tehnologije za bolj interaktivne učne metode.
- **prilagodljivo plačevanje študija:** ponuditi možnost plačevanja študijskih obveznosti v več obrokih.
- **večja preglednost Moodlea:** izboljšati preglednost platforme Moodle, za lažje upravljanje študijskega gradiva in informacij.

3.6. Vzpostavitev mreže posameznikov, ki imajo izkušnje in znanje s študenti posebnih skupin

Vzpostavitev čim večje mreže posameznikov z izkušnjami in znanjem za interakcijo s študenti posebnih skupin je ključen korak k ustvarjanju inkluzivnega in podpornega okolja v izobraževalnih ustanovah.

Trenutno imamo na fakulteti sklenjene sporazume z naslednjimi organizacijami:

- portal KVS Slovenija, Daša Cek Stepančič s. p.,
- Društvo SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja,
- Center za osebni razvoj in izobraževanje POMOČ,
- Društvo študentov invalidov,
- Dobro-Biti.si, Danijel Bandelj s. p.

4. Zaključne besede

V prihodnosti, ki jo z optimizmom oblikujemo, se odpirajo priložnosti za razvoj in rast posameznikov ter družbe kot celote. Fakulteta postaja središče inovacij, izobraževanja in enakih možnosti za vse svoje študente. Naša fakulteta je zavezana k ustvarjanju prihodnosti, kjer se vsak študent ne le vključi, ampak tudi doseže izjemne uspehe.

Vidimo svet, v katerem različnost postane naša največja moč. Fakulteta si prizadeva za ustvarjanje vključujočega okolja, kjer se vsak posameznik počuti dobrodošel, sprejet in spoštovan. Študenti bodo prišli iz različnih ozadij, kultur in družbenih skupin ter prinesli raznolike izkušnje, ki bodo obogatile učno okolje.

Študente bomo spodbujali, da razmišljajo zunaj ustaljenih okvirjev, rešujejo kompleksne probleme in prispevajo k družbi s svojimi idejami. Interdisciplinarnost bo postala ključna, saj bodo študentje presegali meje svojih študijskih področij in gradili mostove med različnimi disciplinami.

Vedno bolj se zavedamo vpliva tehnologije na naše življenje. Naša fakulteta se bo aktivno prilagajala tem spremembam in študentom omogočila pridobivanje kompetenc, ki so ključne za prihodnost dela. Učili se bodo uporabljati najnovejše tehnološke rešitve, razvijali digitalno pismenost in se pripravljali na izzive, ki jih prinaša hitro spreminjajoči se svet.

Skupaj gradimo prihodnost, kjer ni omejitev tistega, kar lahko dosežemo. Naša fakulteta si prizadeva, da vsak študent postane uspešen in odgovoren državljan, pripravljen prispevati k boljšemu jutri. Z združenimi močmi bomo oblikovali družbo, kjer prevladujejo strpnost, spoštovanje in sodelovanje, ter kjer je izobraževanje ključno orodje za doseganje sanj in uresničevanje ciljev.

PRIROČNIK ZA PODORO POSEBNIM SKUPINAM ŠTUDENTOV

**"Hvala vsem, ki ste sodelovali pri
projektu "Krepitev podpore posebnim
skupinam študentov (S4S)"**

